

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt concept-notitie structuurvisie schaliegas
Postbus 23
2290 AA WATERINGEN

datum	ons kenmerk	contactpersoon
8 juli 2014	72994/EV	M.G. de Ruijter
bijlage(n)	uw kenmerk	e-mail
2	-	mruijter@uvw.nl
betreft		doorkiesnummer
Noitie reikwijdte en detailniveau plan-MER		070 351 97 56

Geachte heer, mevrouw,

Op 28 mei hebben wij van u het concept van de Notitie reikwijdte en detailniveau plan-MER (cNRD) ten behoeve van de op te stellen Structuurvisie schaliegas ontvangen. De Structuurvisie Schaliegas zal integraal deel gaan uitmaken van de Structuurvisie Ondergrond (Strong), die momenteel in voorbereiding is. In de Structuurvisie Schaliegas zal het kabinet het ruimtelijk kader bieden voor de eventuele opsporing en winning van schaliegas in Nederland. Na bestudering van de cNRD, bedoeld om aan te geven wat er in de plan-MER op welke wijze zal worden onderzocht, brengen wij hierbij onze zienswijze bij u onder de aandacht.

Onze zienswijze vloeit voort uit de door de wet- en regelgeving (in het bijzonder de Waterwet en de Waterschapswet) aan de waterschappen opgedragen zorg voor het beheer van watersystemen (voor zover niet in beheer bij het Rijk) en het zuiveren van afvalwater. Daarnaast kan de zorg voor een of meer andere waterstaatsaangelegenheden aan waterschappen zijn of worden opgedragen. De toepassing van de Waterwet is gericht op a) het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met b) het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en c) het vervullen van maatschappelijke functies door watersystemen. Een watersysteem is een samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijhorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken. Deze ruime doelstelling geeft het kader voor de uitvoering van de wet, geconcretiseerd in beleid en normstelling. De doelstellingen vormen een uitwerking van de in artikel 21 Grondwet geformuleerde opdracht aan de overheid om zorg te dragen voor de woonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Het waterbeheer valt hier nadrukkelijk onder.

Onze in bijlage 1 weergegeven zienswijze volgt de hoofdstukindeling van de cNRD.

Dit zijn de hoofdpunten uit onze zienswijze:

1. Van belang is dat de Structuurvisie Ondergrond voorafgaand wordt vastgesteld aan de Structuurvisie Schaliegas. De eerstgenoemde structuurvisie geeft immers het afwegings-

kader voor de ondergrond als geheel waar de mogelijke functie schaliegaswinning onderdeel van uitmaakt.

2. Van belang is dat de gevolgen voor watersystemen expliciet worden aangegeven. In de cNRD is de aandacht voor de relatie tussen schaliegaswinning en watersysteembeheer erg beperkt. Ook dient ingegaan te worden op de effecten voor de gehele keten van afvalwaterbehandeling.
3. Het is van belang hierbij, conform het Bestuursakkoord Water, uitvoering te geven aan het watertoetsproces en de adviserende rol hierbij van de waterschappen. Graag treden wij hierover met u in overleg.
4. Uitsluitingsgebieden: neem de aanbeveling van de Europese Commissie over (zie bijlage 2). Potentiële overstromingsgebieden en waterstaatswerken, inclusief de hierbij horende beschermingszones, dienen te worden uitgesloten van de opsporing en winning van schaliegas. Dit geldt in het bijzonder voor primaire en regionale keringen waarvoor het van het grootste belang is dat de stabiliteit gegarandeerd is en blijft, om het achterland te beschermen tegen overstromingen.
5. Het is beter het wel of niet (horizontaal) boren onder uitsluitingsgebieden af te laten hangen van geologische kenmerken zoals de aanwezigheid van dikke kleilagen dan het stellen van een arbitraire dieptegrens van 1000 meter.
6. Van belang is dat op voorhand wordt verzekerd dat er geen verontreinigingen of breuken kunnen ontstaan met als gevolg grondwaterverontreiniging in de hogere bodemlagen.
7. Onvoldoende duidelijk blijkt of proefboringen en boringen bedoeld voor de uiteindelijke winning van schaliegas verband met elkaar houden. Een proefboring heeft een ander doel en een andere impact op het milieu dan een cluster aan horizontale en verticale winningsboringen.
8. De voorbeeldwinning is niet representatief. Er dient ook rekening te worden gehouden met een worst case scenario en het scenario waarbij geen schaliegas wordt gewonnen. Hierbij is het van groot belang dat alle fasen, inclusief de fase na winning (beëindigen en nazorg) in de beoordeling worden meegenomen.
9. Wij dringen er op aan de beoordeling van de effecten zoveel mogelijk kwantitatief te doen. Waar kennisleemten e.d. optreden vinden wij het van belang dat deze expliciet worden benoemd, liever dan dat er een 'expert judgement' wordt gegeven. De cNRD geeft aan dat de milieubeoordeling plaatsvindt op basis van bestaande informatie. Onduidelijk wordt gemaakt hoe wordt omgegaan met kennishiaten en aannames in de milieubeoordeling. Waar toch een kwalitatieve beoordeling wordt gegeven, hechten wij eraan op te merken dat de samenstelling van de commissie van deskundigen op dit moment niet representatief is voor het maatschappelijke speelveld. Graag zien wij de commissie verbreed met experts vanuit de Technische Commissie Bodem (TCB) en adviesbureau KWR.
10. Wij hechten eraan dat het beoordelingskader voor het thema 'Bodem en water' wordt uitgebreid met in ieder geval de volgende aspecten/criteria: vrijkomend afvalwater, formatiewater, proceswater, nazorg bij de beëindiging van de winning, instabiliteit keringen, kans op calamiteiten, afvoer en verwerking boorgruis en de effecten op de grondwaterstroming, op aquatische en grondwaterafhankelijke natuur en winningen in buurlanden.
11. De verkenning naar nut en noodzaak moet zeker ook ingaan op de betekenis (waaronder schade) voor watersystemen. Dit aspect mist in het beoordelingskader dat in hoofdstuk 6 wordt gegeven (waar wel specifiek aandacht wordt gegeven aan effecten van schaliegaswinning voor natuur, mens en milieu). Wij adviseren u hiertoe een Maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uit te voeren.
12. De Mijnbouwwet (Mbw) vormt het juridisch kader voor schaliegaswinning. Om de verantwoordelijkheid in de volle breedte te kunnen waarmaken, is het van belang dat werk wordt gemaakt van een formele rol voor waterschappen bij de besluitvorming in het kader van de Mijnbouwwet. Wij verzoeken u het watersysteembelang expliciet mee te nemen bij de wijzigingsvoorstellen en ons te betrekken bij de invulling hiervan.

Wij wijzen u erop dat er een hoge mate van overeenkomst bestaat tussen onze zienswijzen en die van het IPO, de VNG en de VEWIN. Wij verzoeken u elk van de afzonderlijke zienswijzen mee te nemen bij het opstellen van de plan-MER. Wanneer u deze niet of niet geheel meeneemt, vragen wij u deze keuze te motiveren.

Hoogachtend,

mr.drs. P.C.G. Glas
voorzitter